unu

CUVINTE FĂRĂ DEGETE

Incepute din palmă drumurile, aceleaşi, se scriu în cer, pe o hartă care nu e decît oglindită în pămîntul de fiecare zi. Acel om ducînd pe drum o povară, acea talpă călcînd pe zîmbetul pietrii se mai repetă odată, aidoma, şi pe o altă cale. Şi drumurile şi clipele şi ori care dintre elementele vieţii se înregistrează ca pe o tabelă de seismograf, pe creier şi creierul e un album, e un drum de întoarcere. De aici plecările odată, întoarcerile duble. Luna o găseşti în bufetul oricărui mic burghez, în teancul de farfurii pe care în fiecare prînz şi seara, degetele lui taie cu un cuţit de aramă, ca o eprubetă a sîngelui, geografii vii. In mansarde stelele ard sub un abajur de jurnal cu ţărmuri arse, ard ca în conjuctivită un ochiu închis. Apropie-te, ridică pleoapa, strînge pumnul. Lumina se sparge ca o nucă. Aşează-te pe un bolovan cu fruntea în palmă şi desfă draperia de os a craniului. Arborii vin toţi la un pas de tine mărăind din frunzişe. Nu te speria. Drumul lor e aprioric tras. Norii le pun o chivără mai uşoară creştetului. Şi ei cresc încă odată în cer, în pămînt, în apă. Doar tu te plasezi dinaintea fenomenului de a fi, doar tu îţi cunoşti delimitarea, miracolul de a subzista procesului de narcisism filozofic. Prin firidele de var, o sabie trece în zugrăveală, pe un perete al lumii. Şi te aşezi confortabil în fotoliul dialecticei, spectator cu biletul gratuit şi factor al evoluţiei biologice cu laboratorul ascuns în cronometru.

Un imperativ al sîngelui creşte pe bolţi ca o bubă selenară şi o unghie o zgîrie şi — lupţi cu un adversar invizibil în autoflagelare. Treci prin etic ca printr'o biserică în care s'au rugat oamenii reproduşi în ciolanele tale ca o radiografie a unui atavism imuabil şi creiezi o altă dialectică a eticei şi o mobilitate, nu prin heraldul trecut în bronz, ci în mulajul ductil al revelaţiei spontane. O revizuire a valorii determinate, o biologie a instinctului continuă, materia spiritualizată a ideiei. Generaţia vine în hăţurile vechi ca într'o placentă protectoare. Rupe-le şi evadează în preeria fără copite. Epiderma sub steaguri îşi va desface corolele ca o roză a vîntului. Fugi, sfărîmă, iconoclast şi obraznic. In pămînt fierb ca într'un vulcan cu craterul rece, cum e botul cîinilor, cavalcadele trecute. In cifrele succesive bilanţul se străvede. In cuvintele spuse tare un ecou urcă pe ţevi în ape adînci o suită de incendii şi catastrofe cu unghiile smulse de ultimile încercări, scot la iveală trupul de metal care nu putrezeşte. Cine va veni să-i dea strălucirea din urmă ? Cine va veni să-i înfrunte cerbicia şi prin pori ochii să explodeze în faruri, să smulgă pieliţă şi pleoape, osul să se lovească de genunchi ca în jocurile de biliard ?

O identificare retrospectivă nu va găsi. Războiul a cauterizat aierul şi totuşi obuzele mari nu i-au lăsat cicatrice, pe un obraz succesiv de anotimpuri noi.

Un fier roşu în hîrţoage arde şi un fum uscat te respinge. Dantelele negre de spume, epilepsia ultimului efort e pe o buză care nu mai sărută. Sentimentalismul de eri e în zdrenţe. Nu mai înduioşează. Ca pe un cîine mecanic îl azvîrli cu piciorul. O optimistă negare a morţii, după ce moartea şi-a luat un tribut poate cel mai impresionant. Războaie au descongestionat arterele gata să plesnească de scorbut. Scorbutul economic. Şi o epocă a început să se bifurce. Suntem oamenii unei răspîntii. De aici neliniştea, cercetarea altor formule, bruscarea evoluţiei. Geografia moralei şi-a schimbat configuraţiile ca o fizionomie. Trenuri pornesc dintr'o gară în construcţie, spre o destinaţie încă neştiută. O lume se dospeşte în sîngele viitor ca totdeauna. Va depinde de noi destinul, stilul şi valenţele ei. In protoplasmă, în moleculă, în organisme vii se colorează, homeri şi danţi, şi atîtea infuzorii.

O pregătire ca a grădinilor în vijelii, cînd arborii despletiţi sub pămînt, aleargă înebuniţi.

Aminteşte-ţi de adolescenţii porniţi acum cîţiva ani cu o răscoală artistică, cu ochii rozi, cu pumnii strînşi — răscoală ca o manivelă crescută din carnea lor nouă, pornindu-i spre vieţile intrate în putrefacţie, cu săbiile scoase. Manifestele adorabile de spartacuşi literari, cinismul unei aparente infailibilităţi, puritatea unei acţiuni — care nu era decît o reacţiune, o efervescenţă. Dadaismul o mitralieră de confetii, de rachete şi artificii care a devastat grădina cu arbori de gips, a lipit frunzele pe plicurile unei scrisori de injurii. Negativismul lor universal nu era decît o operă de început pînă la venirea suprarealiştilor aducînd un fond filozofic în creaţiile lor, un tactilism al actualităţii.

„Le groupe surréaliste, donnera, peut-être, sa couleur fondamentale et la plus durable à l'époque". Spune Benjamin Cremieux în ultima lui carte *Inquiétude et reconstruction.*

Un trecut de experienţe, de incercări cu fierberea unui sînge virgin şi sacrificat cu abnegaţia unei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

vîrste fără pleoape. Analizele unui subiectivism nou se cerea adoptat și plasat în realitatea unei tensiuni mai înalte. A fost o opintire, o polivalență algebrică. Acei cari au putut evolua cu sensibilitatea au ajuns s'o reprezinte în măsura revelației lor; alții au trebuis să sucombe într'o efuziune scundă zi la zi. Confortul cărnii a venit ca o meningită. Alveolele s'au umplut de o apă cu miere, mîinile îmbrăcau mănuși și se afundau în fecale. Pînă acum o plasare dinaintea lumii; acum, după revizuiri, după izbutiri, o plasare critică față de tine.

O sistematizare a revoltei; o distrugere a ei, permanentă, o contrazicere.

Un act de indentitate fără predecesori: „en matière de révolte aucun de nous ne doit pas avoir besoin d'ancêtres". (André Breton) și fiindcă am recidivat să amintim de suprarealiști, să recunoaștem că experiența lor a fost o fază a alhimiei, un suc al inteligenței de înaltă calorie și din care poemele lui Eluard, proza lui Breton și Louis Aragon, va rămîne pe panoplie, ca arme cu care am vînat în viitor. Asistați la efortul de azi de a se găsi o formulă; incongruitatea spiritului de pînă acum, începînd de după război. Incă, un cap administrativ n'a venit, un cap decartezian, un nou pozitivism.

S'a exploatat ca pe o vacă de ploaie, metafizica, poeții căutînd să se izoleze în faldurile ei. S'a filtrat inteligența subțiindu-se pînă la străvedere (Paul Valery, Alain, etc.); dar în urma lor era imperativul economic masse enorme, cari copleșeau și acoperiau cu răgetul lor, sunetele subțiri de chimvale, furtunile și mașinile de țesut, tractoarele grele și paratrăsnete treceau prin zebra diafană a harpelor, coardele se rupeau sîngerînd degetele de raze ale domnițelor. Poezia un produs al vremii confortabile, al unei societăți etalonate? Fierberea ei îi șfîie pielița și oasele de porțelan se lichefiază. Spiritul o statuie din care nu e ridicat decît soclul. Spre cer se înalță un cap încă invizibil. Un nou pragmatism, o proletarizare unanimă a insului. Un azil pentru baroni, și ferestre cu ghiveciuri pentru privirile de lînă udă ale curtizanelor.

Faunii sînt sub furnalele mari adulmecînd fumul despletit al lucrătoarelor. Arta un stupefiant fără efecte sigure, pe un organism cu celule refractare. Intrecîndu-se mereu omul își distruge resursele de diferențiere. Cine ar mai putea scrie azi legende și creia mituri, cînd miturile au fost ele însuși prevalate? Icar nu-i decît un becisnic, înaintea unui oarecare Lindberg, distrugînd și întrecînd proporțiile. O neliniște și o confuzie creatoare prin conținutul unei lumi vindecată — mai ales — de naivitate. Niciodată atîtea valori n'au fost răsturnate căutîndu-se etalonul unei identități. O revenire între oameni, după cinismul față de ei. Războiul adus ca un flagel, a umanizat, a redresat un sentiment care începuse să se atrofieze.

Stelele călcate în tălpi ca frunzele unei toamne, ale cărei coșuri au fost culese. Sîngele pămîntului ascuns în migrene e un curcubeu. Un umanism, nu în sensul unei morale benigne tolstoiene, ci unul de o potență mai avansată, mai universală. Cunosc un și mai nou testament: economia politică; cunosc un Isus și mai răstignit, și mai profetic: proletarul; cunosc apostoli, cărora degetele le cad în laboratoare și apocalipsul unei hore de zepelinuri care nu mă mai înspăimîntă. Sufletul ia alte proeminențe, alte durități și cristale neegalate. O generație cu umerii traversați de construcții noi. Mai mult ca ori cînd de la greci încoace, contimporanii noștrii au adus un tribut în revoluția inteligenței, în filozofia ei. Peste o mie de ani capetele au fost înmănușate într'un sistem vetust de gîndire, din care-și trăgeau configurațiile. Nietzsche și Hegel și Kant toți purtau casca Minervei, laurii de frunze vechi. O axă trece prin rinichii noi; o axă a unei epoci care își va avea capitolul ei fecund.

Culcați pe curele de transmisiune, planetele scrîșnesc în somnul mașinilor uriașe. Nimbul purtat de vizitii cu cocardă e un rîs de cîine galben. Și poate Majakowsky, poate Alexandru Block, poate o parte din dinamiștii ruși, sau poporul rus cu fantastica lui resursă, să dea valența într'o măsură, a structurei noastre. Poemul — și-l vom numi de multe ori — îl vom lua ca telescop între distanțele de epoci, ca un culuar de unde priveliștea e convergentă. Poemul își va avea filonul său ca metalele, în ținuturi proprii. Frumusețea lui în transcendența naturei, în prezentarea ei printr'o nouă ardere. Să-și instituie poziția lui etică printr'o permanentă efervescență a criticei, să se izoleze speculației erudite care presupune o critică a rațiunei, închizîndu-l într'un sistem rigid de gîndire (vezi desuetudinea din totdeauna a poeziilor filozofice și sociale) și să se filtreze indiferenții aparente sau nu.

Lipind urechea de sol să distileze și să împletească o ceramică a simțurilor, să ducă la buze ca un luger suav, un seismograf, oferindu-l în flori tuturor: poetul fiind un trubadur, ori oare ar fi evoluția lui socială, sistemul său estetic. Să prezinte un obiectiv fără lentile frustre și dintr'o dioptrie nouă. O asociație negativă a realității, o forță intrinsecă și de o personală independență. O dialectică a conștiinței și a senzației, un estetism al percepției, o hipnoză a materiei. Cuvintele ca tuburi să circule un fluid din toate culorile, în toate sensurile pînă la încălzirea lor la roșu. Cuvinte cu o promoroacă a focului; după aceia puse din nou în raft, gramatica vertebrîndu-le, sintaxa disciplinîndu-le. O nouă relevare, o nouă forță. Sublimarea lor cîteodată pînă la o aparentă distrugere, cuvintele profete, cuvintele atleți, cuvintele rotunde ca vîrful degetelor pipăind obrazul în aer al contururilor, al îngerului agățat de vînt, al îngerului trecînd în zdrențe pe drum.

gheorghe dinu

Vor apare în Editura UNU:

Ion Călugăru: Paltoane... și nimic altceva.

Saşa Pană: Viața romanțată a lui Dumnezeu.

Stephan Roll: Scurt circuit.

TURBINE RETORICE[1]

...Casele căscară plictisite, trezite subit din somn de bătaia tunurilor : pîlcuri de flăcări se despleteau peste rîul dela barieră ; gaze insinuante, reci, veniau de peste fruntarii ; văzduhul se umplu de violet — par'că s'ar fi topit cerul — ardeau turlele, neguri de clor sosesc, cerul de hîrtie uscată se destramă în fâșii — panica creşte cu ţîndările şi văzduhul sfîşia; în petice de azur, în petice de neguri, ferestre se deschideau în cerul expropiat (unde pe vremuri prinţesele dădeau baluri) şi tîrgoveţii răceau, te miri din ce umblau, dacă se mai aventurau pe uliţi, speriaţi, încredinţaţi că se deschid sub pasul lor trape, că vor plesni şrapnele peste capetele lor. Copacii se umflau de podagră şi erà fiecare livede, ca o anticameră de spital, cu bolnavi aşteptîndu-şi rîndul, la consultaţie.

Băieţii străini, trufaşi şi poruncitori, îşi pierduseră din fudulie — cei din detaşament se dedau la furtişaguri cu prudenţă şi dezertau.

Intr'o bună dimineaţă descinse din tren un tînăr voinic — cu figură de ocnaş evadat. Ochii lui albaştri scăpărau, gura se pregătia par'că să muşte. A chemat o birjă şi s'a îndreptat spre camera baricadată.

Birjarul care l-a adus dela gară, a împrăştiat vestea că un şef dela centru a venit să organizeze detaşamentul. Yegor Sigal — care se ţinea în ultimul timp în rezervă — îl salută, în numele tîrgului, iar Boris Moiseevici cuvîntă :

—„Acum cînd puterea a trecut în mîna sovietelor de soldaţi, muncitori şi ţărani, omenirea nu trebuie bîrfită. Oamenii sînt nici răi, nici buni, nici proşti, nici deştepţi. Vor să trăiască. Mîine va lipsi poate pîinea. Cuvintele precum ştiţi nu se schimbă în peşti şi pîine şi noi nu vă vom sătura cu vorbe. Şi nu va mai aveà nimeni cu ce'şi ţine zilele. Deaceia vă spunem : cine nu se străduie numai pentru sine nu poate face nimic nici pentru alţii. Fiţi lacomi, prieteni! Violaţi femeile care au sînul viu ca sîngele, sînt repezi ca iepele, violaţi proprietatea. Nu credeţi în cuvântul oamenilor care nu-s lacomi. Credeţi în cei vicleni şi viteji. Cine tremură de sabie şi tun nu trebuie să rămînă între noi."

—Iar au început să funcţioneze turbinele retorice ! — îşi zise în gînd Yegor. Ar fi vrut să răspundă. Dar timiditatea lui nativă, neîncrederea în sine — teama să nu fie răsturnat de adversar, să-şi uite prezenţa de spirit, teama să nu fie împins în solitudinea care rînjeşte, îl opri.

Şeful dela centru, vorbi cenuşiu, hotărît, deşi plictisit.

— Nu-i aşa ! Nu-i aşa, tovarăşe Roitman, bateţi cîmpii, se vede că nu-ţi dai seama de primejdie. Albii vin pe mare cu corăbiile capitaliştilor apuseni, răsar dintre noi, şi vouă, vi-e poftă de discursuri filosofice ? Tovarăşe Boris Moiseevici eu nu susţin că n'ai dreptate. Dar tovarăşii nu pricep ceiace le spui tu. Pe scurt : nu uitaţi, tovarăşi, că începînd de astăzi trebuie să uitaţi de sentimentele ce le-aţi învăţat. Aţi învăţat să iubiţi pe aproapele vostru. Ca să fim drepţi, să-l iubiţi dela distanţă. Ei bine, noi nu vă mai cerem astăzi, după ce faza de întruniri a revoluţiei a trecut, să iubiţi aproapele deacum, ci pe cel dintr'o generaţie care nu vă va supăra cu nimic. Nu vă impunem morală, ci disciplină. Cine calcă disciplina va fi împuşcat. Nu vă cerem să leşinaţi de dragul oamenilor, cum vi s'a predicat şi v'am predicat şi noi până acum, în manifestele noastre, ci vrem să apăraţi revoluţia apărîndu-vă pe voi."

Kromăr striga entuziasmat : Er ot racht ! Brutarul mut făcea semne desnădăjduite să-i se explice.

Şaiche Fendrich întrebă :

— Dacă vin albii, domnule tovarăş, ne iau paltoanele înapoi? Se iscă vacarm.

— Tăceţi tovarăşi. De glume şi prostii vă arde acum ? Şeful dela centru continuă :

— Noi vă cerem *să ucideţi* ca să înfăptuim socialismul. N'o cerem cu inima uşoară; n'avem însă încotro. Chiar în astă noapte albii vor ocupa tîrgul. Pînă să ne vină ajutorul din altă parte vi-e dat vouă să opriţi năvala. Veţi ocupă pădurea şi veţi apăra nodul de cale ferată apropiat, să nu cadă în mîini duşmane. Deocamdată atît. Cred că m'aţi înţeles,"

După discursul tovarăşului dela centru, purceseră comentariile.

— Nici mai mult, nici mai puţin decît să murim ca să-i facem lui pe plac ! zise Şaiche Fendrich. De asta am strîns eu paltoanele de am îmbrăcat pe toţi părlacii şi car ciubărul cu lături după ei ?...

Godrăh adăogă :

— Să nu te saturi şi tu cu o friptură, să n'ai tu usturoiul şi ceapa din Egipt ? Sub ţar ne-am învîrtit, armata n'am făcut-o şi arma în mînă n'am luat-o... acu să ne *punem noi* gîtul la jug şi să ne comande un lucrător dela căile ferate din Moscova ? I-auzi : dacă nu ne luăm după dânsul, ne împuşcă. Asta-i asta ! Şi-şi ridică poalele paltonului, poftind socialismul să-l pupe...

ion călugăru

1) Fragment din „Paltoane... şi nimic altceva" (1926).

PREMERS

Destins şi rotunjit amurg în fior cald,
Fiinţei cu chip închipuit desfăşurat.
Iar artica paloare, sfinţitule Herald
Să 'nsemne'nalt şi stenic un imn întîmpinat ?
Lucidul vid de spaimă, ermeticul amar,
Azur închis în humoresc sfîrşit de gînd,
Incrinatul regat de limpezit zenith, ar
Săvîrşi miracolul — în unde ? sau în cînd ?
In timp sau loc reversa gîndului ivire
A sfîşiat crud, drumuri cadenţate'n paşi vechi.
Şi pentru dreapta, noua lor ademenire...
Atîţia calzi, cu ochi deschişi şi pîlniile urechi.

. . . . . .

In nepătrunsul tare, visului înscrişi,
Stau unşii noi :
Şi candidaţi. — Şi Sinucişi. —

mihail dan

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ALEIA CU MORŢI

Din trăsura care niciodată nu a trecut mai departe, braţe tremurînde ridică povara. O poartă se deschide larg, o poartă rece ca un ochiu amaurotic. Un colier de frunze se strînge în reflux de lumină ruginită : cioburile toamnei rotesc în vîrtej dantele. Prematur, crepusculul coboară peste cetatea cu vieţile zăvorite în cutii de vioară. E un naufragiu în fiecare ţipăt şi cuvintele se svîrcolesc cu măruntaiele în drum, sfîrtecate. Pe obrajii devastaţi, mărgăritarele par lacrimi. In transparenţa de alcool a ultimului surîs descopăr obrajii tăi de piersică şi gîtul tău un lujer de lumină, o potecă de tuberoze pentru respiraţia caldă de pînă eri. Şi ochii, ochii deschişi orbi spre fildeşul unei iubiri ancorate în mărăcini.

Dar viaţa trece printr'o mocirlă de sînge şi pentru umerii cu broderia străvezie a vinelor visul a fost singura plajă : un izvor de umbre în calea lacteie a somnului.

Acum e realitatea, acum cînd inima ta e doar o vocabulă, acum e ultima aşteptare pentru cascada de bulgări ce te va sigila. O geană de lacrimi pune o glasură efemeră cuvintelor şi amintirile în deslănţuire ca o buruiană de alinare derivează acuitatea clipei. Eşarfă paliativă pentru vertebrele încovoiate. Peste noapte, prestidigitatorul priveliştii murise şi poenele erau cu tualeta neterminată. Ferigele bolnave, muşchiul verde cangrenat şi coardele vîntului purtau deavalma scheletul vocilor desprinse — desprinse ca draperiile ferestrelor apartamentului ce părăseşti — din trupurile prietenilor îmbătrîniţi prematur. Capul ascuns şi ochii îngheţaţi în bronzul minutului decisiv în scamă.

Aici la dreapta stau ca dosarele anii prin cari galopaseră impregnaţi de aceleaşi panoplii, simţindu-şi cotul, ca şoimii în trecere scrijelind arabescuri în azur şi fără a bănui cascadele trecute cu piruete de flutur.

Fiecare anotimp adăuga un crucifix pe ghergheful de sbuciume, pe balanţa de jăratec din care, demoni ai unei nelinişti pe cari o iubeam în licoarea ei nepotolită, reveneam să furăm esenţele alhimiei, surprizei, flăcările oceanelor de argint viu. Cari a doua zi ne împodobeau gîtul, iar din palme fîntâni arteziene se aprindeau pentru propia noastră desfătare. Telescoape nevăzute descopereau stele noi, constelaţii pe cari nici o cartă poştală nu le vindea încă la răspîntii. Şi cînd în jilţul albastru de sîngele scurs din balafră te aşezai la ora siestei, siesta era oglinda în care te vedeai multliplicat pe umerii celorlalţi Şi fiecare poate la fel.

Dar şi azi linia nord-sud a busolei de miracole arată poemul-neliniştea, azurul-revolta; şi azi cometa care va mîngîia pămîntul cu trena de pietre incandescente o aştept — în locul sensitivelor brînduşe pe cari le iubesc totuşi pentru viaţa lor de efemeride nerăbdătoare a desgheţului, cu lacătele deschise. Cu fluiditatea surîsului ce se preschimbă în contractura groazei, se desfoaie armonica poemului. In mijlocul oraşului, nevăzut de nimeni, ascuns după o dună de scînduri unde scrie cu tocul muiat în vicisitudini cu pupila spre un arhipelag unde fiecare insulă e un sfîrc irizat pe care degetele lui nu vor atinge, singur ca un basorelief inutil, caraghios, cu hîrtia albă o stepă peste care va aduce spasme şi viori, pasări vor înscrie trilurile din paiul gîtlejului şi vor răsturna hîrdaie de aur stelar inegrind aceiaş hîrtie. In cuvinte sucurile se vor comprima cristale iar nervii răsuciţi în jurul lor vor însemna un punct. Şi animatorul acestui tobogan va fi mai sărac decît balconul în care va rătăci însemnînd cîteva golfuri albe luna. Ai vrea să deschizi fereastra, să toastezi pentru maiestatea inutilă a hîrtiei tipărite, maculatură ruşinată, să sari cu toate corăbiile visului în grădină, să aduni un pumn de licurici, să te confetezi. Dar ţi-e frică să nu-ţi pierzi umbra şi rămii ; licuricii vor dispare în zorii zilei. Sincron, de pe pieptul tău, din zona de culori şi neastîmpăr va cădea ultima floare presată bună de imprimat. Şi pleoapele, incerte ca nebuloasele, cad fluturi învinşi de lumină. De rumeneala dimineţii capul tău împietreşte sprijinit.

Frunzele ascund o mlădiere un foşnet de nici o sonată înscrisă: e un parfum dureros în roua acestei dimineţi pe care nici un flacon nu îl va cuprinde în mărime naturală. Numai în cupa nesfîrşită a visului încape TOTUL. Leoparzi îmbrăcaţi în covoare persiene cu instrumente de muzică în gîtlej trec prin grădina de portocali.

Din miez de plumb soldaţii aşteaptă ordine iar această călimară e un cap cu un ochiu negru cu altul roş. In faţă, insul desfigurat de deliruri cu capul împăienjenit de viziuni şi peisagii într'o sarabandă arbitrară. Servieta plină de halucinaţii—şi cînd femeia lui, un bibelou alb de tanagra, îl va săruta, va uita să facă la fel. Şi totuş dintre meterezele clădite din prieteni, a mai rămas ea. S'au desprins cum o marcă poştală de pe scrisoarea uitată ani în sertarul inimii. Toate scamatoriile cu zimbetele cari disimulau menageria din suflet şi haineie jerpelite pentru taxa milei s'au refuzat într'o zi complicităţii. Dialogurile descopereau în unghere păienjeniş, legendele se destrămau şi în locul laticlavei de autentice lacrimi ai găsit pe mîini apa sălcie din preajma mocirlelor.

Trimit acestei dimineţi unice salutul de bunăvoie. Pasările migratoare au plecat iar cuiburile lucrate cu trudă şi salivă au rămas neclintite. Se vor întoarce pentrucă au în puful aripilor miosotis. Tăcerea e o duminecă tristă cu obloanele trase pe fosforul vitrinelor. Iarba se înclină copacii se înclină inima se înclină pe promoroaca toamnei. Braţe te cuprind într'un corset de zibelină. Vei înţelege destinul ca o frunză oarecare şi în liniştea din ce în ce mai fragilă chiar respiraţia va părea delict. E cel mai frumos poem : ţi-ai incendiat nervii ca un muşuroi de paie şi scînteiele vagabondează în transparenţa unui parfum nebănuit, o ghitară incinerată. Ţi-e frică de frumoasa călătoare cu degetele din lemn de trandafir. Degetele ei vorbesc ca şi crepul spînzurat la uşa moartei. La fiecare fereastră acelaş crep aceiaş noapte eternă, aceiaşi ochi carbonizaţi în pîslă. Miracolele şi-au schimbat identitatea iluzorie, manechinele au rămas livide la suflul zeiţei rătăcite din icebergul aventurii. Şi în chenarul unui fulger ochii ei sînt două

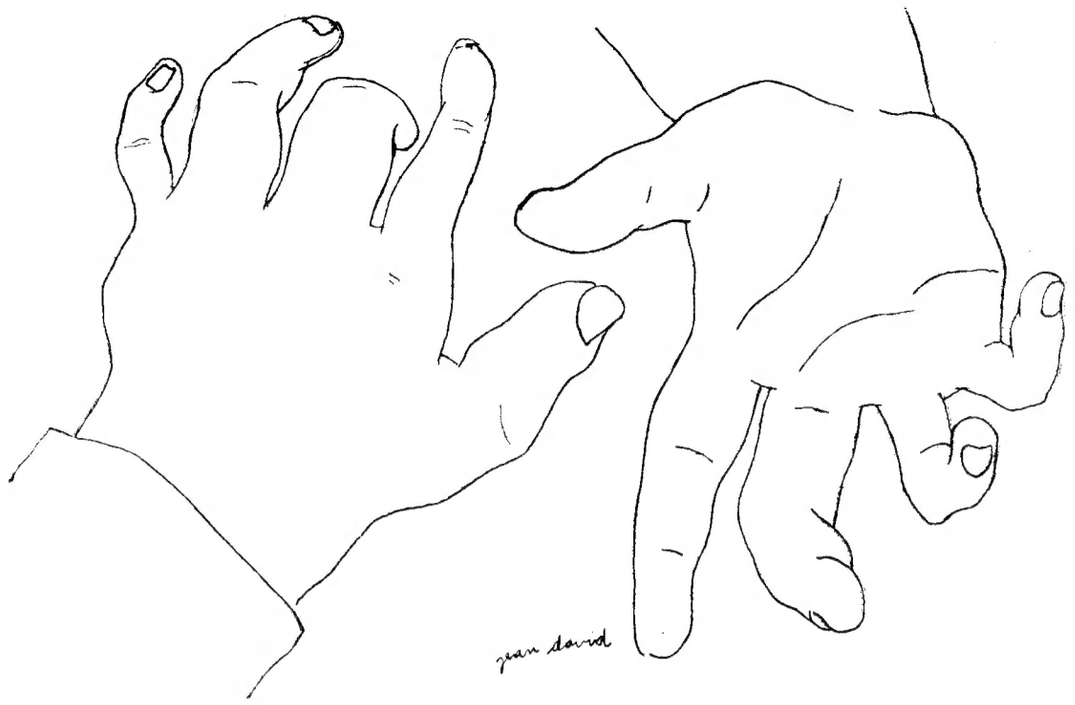

DESEN

jean **david**

cuțite de sex masculin. Vino apariție ireală și pune floarea paliditătii ca un surîs absent pe ochiul meu dement. Emigranții au traversat roibul imaginației ino'. In primul compartiment un stindard tăiat în rocă. N'am uitat nimic, n'am învățat nimic.

Cuvîntul desenează grădini nebănuite, subterane fantastice. Cuvîntul a evadat din cușca gramaticei, a fugit din băcănia logicei și dresorul a rămas cu biciul flasc. Din zăbrelele rupte cresc păduri ca torțele, cresc. Zăbalele s'au preschimbat în strigăte și printre brazdele nevăzute ale creierului circulă o otravă binefăcătoare.

Și la întrebarea unu și cu unu, omul șovăie să răspundă repede doi. Nu e un sfîrșit de leat, e o nouă facere a lumii iar în barca hărăzită supraviețuirii numai vorbele de carat autentic vor fi primite și vor fi primiți purtătorii lor goi, pentrucă timpul unei carantine de deparazitare lipsește. Palatul de marmoră al frazei frezate și gătite cu mărgele de sticlă e expropiat. Falsele echimoze prin autosgîriere și relațiile dintre unghii și suflet, demascate. Din dosul tablourilor căzute, ploșnițele se rostogolesc epileptice.

Rămîne supralicitația oglinzilor venețiene ale spontaneității și întrebările împleticite într'un păr de meduză

o rețea aruncată pe umeri
seva coboară spre elipsa gîtului
în stepă îți bei sîngele arterelor
seva vijeliei
nici o așteptare
așteptarea doare ca o arsură
noaptea țipă ca o bufniță
însămînțează torțe și vei ști drumul parcurs
să-ți fie această oglindă deget de profet.

sașa **pană**

CRIMA UNUI CRIN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In lună ochiul tău e fără pupilă
Dar florile te duc de mînă

Inverzia ruga în surîsul sfinților
Ca gușterii pe pietrele negre ale fîntînii

Intre brațele goale ningea

Priviam din tine prăpăstiile
Ca din fereastra unui compartiment

In atelierul potcovarului
Fierul se prefăcea în trandafiri
Flăcările azvîrleau confetii
Peste mîinile lui ca un păianjen de cărbune
Aduna în batistă incendiul
Copila lui cu părul clătit în aur
Nu uita pe masă, în blidul cu linte, soarele
Și'n pantofii de bal găuri mici de stele
Nu uita că între noi doi
E un coridor lung de sînge
Pe care te surprindeam noaptea
Căutînd o ușă
Cu mîinile mîncate de chei albe
Te duceam pe drum
Pomii eșiau din pămînt
Și la fiecare răspîntie un felinar
Ca o stea în colivie
Aștepta.

stephan **roll**

BULETIN AFRICAN

„AFRIKA SINGT“ moderne africanische lyryk anthologie

Acum cîți-va ani, Blaise Cendrars, a prezentat europenilor o antologie a poeziei negre. Autentic îndrăgostit de poemul negru, Cendrars la scris chiar, mai tîrziu, (Kodak). In poemul negru de atunci, exista o realitate primară dominantă : aceea a naturei imediate.

Dunele de miracol ale Saharei, cu oazele ca niște stele ivite pe cerul uscat al pustiului, setea ca un calvar al omului, palmierii ca niște țipete ale pămîntului ars de același soare care-a preschimbat omul în cărbune, femeia caldă și bună ca o altă nucă de cocos, jivinele pădurilor, doritoare de equivalențe'n sînge, tam-tamul, ritmul ritului, omul, toata plenitudinea unui stenism primitiv sănătos și virgin, rasăritul și apusul unei fericiri equatoriale, iata proxim, gama unei poetici prin care circula vertiginos seva contemplativa a unui poem de 'naltă excelență.

Și poemul negru a fost iubit ca atare. E drept, c'au fost unii prea negrii, pentru o mai alba înțelegere, cari au încercat sa vada'n această recunoaștere, stigmatele unui decadentism inevitabil, fiindca trebuia sa ne adresăm tocmai negrilor, pentru a reînvia formele caduce ale artei noastre poetice. Circumscriind însa poemul negru vieții noastre nu ne-am mai întrebat care-i poate fi locul printre entitățile noastre poetice. L'am luat ca atare, venit de acolo, sănătos și tulburător. Nostalgiam după pașii tacerilor pe nisipul ars... Astazi însa o nouă antologie a poeziei negre moderne, ne rezervă o surpriză formidabila : Părăsind poemul contemplativ, negrul americanizat, contrar așteptarilor, ne dă poemul revoltă poemul circumscris unui sbucium social, surprins în ceasul frămîntarilor contimporane, nu poemul omului negru, izgonit de ura sălbatică a albului în (Harlem) ghettoul lor, ci poemul OMULUI care dintr'o gluma a soarelui e negru, dar care sîngera siamez cu durerea omului alb, umil și mic :

Ingrășatule, rotundule
Om alb.
Stăpîn al lumei.
In fiecare zi urc un deal pieziș de
Da. Domnule....
Și fratele meu mic alb
E mai înfometat ca tine

sau

Imaginile mele sunt
Fără oglinzi.
Soarele 'nchis în carnea mea,
Te va 'ncălzi și pe tine
Dușmanul meu, surd la clopotul timpuluiî (Langston Hughes)

Textul acelor litanice *blucs-uri* (Blues-ul face parte din folkorul african ; corespondentul doinei romînești) este înlocuit azi, cu poezia în care frămîntarile timpului actual lovesc cu toate ciocanele revoltei.

Langston Hughes, Cl Mc. Kay, Mae Culen, frați negrii, cari iscalesc poemul din aceasta antologie, tineri cu ceasul ivirei în 1906, le trimiteam pentru corespondențele desvăluite de ei, poate cu aceleași dureri ca și ale noastre, ceva din caldul ecou care l'au trezit în sufletele noastre mari cît lacrima, atita cît graba și vrajmășia timpurilor ne permite. Atunci, ca și acum, contemplativ sau clopot vremurilor noastre, autenticul lor poem, trecut peste timp și loc ca un porumbel călător :

Mesagerul devansarii albe, al sufletului lor, închis în carne neagră.

mihail **dan**

ALBUM NEGATIV

B O C K - B I S

Sînt gemeni, născuți cu o intermitență de 3 minute, semanînd unul cu celălalt, ca o pictură de apă cu o picătură de iod.

Bock are urechi foarte mici cu timpane de zahăr, prin care filtrează corespondența auditivă și undele esoterice. Dintr'o eroare de calcul sexual a rămas atîrnat de cordonul ombilical.

Fiind diabetic, are o inimă de piatră acră exploatată metodic și abil, de Bis.

Bis e negricios, cu un cucui imens în partea dreaptă a frunții, ca o compensație pentru inima lui stîngace.

Urechile fiindu-i dulci și lipicioase, au fost consumate, cu o demnă voluptate, de Bock în fragеda sa copilărie.

Pentru a nu fi silit să protesteze. Bis are o limbă latină, ce servește și de titlu academic. Prin aceasta a devenit un ideal lipitor de mărci poștale gumate.

Singura cale de comunicație cu Bock, se face prin cordonul amintit, în condițiuni dinainte fixate: 40,5⁰ temperatură, momente solemne și emoții intense retroactive.

Își păstrează o reciprocă condescedență, exprimată prin mișcări palpebrale, oferindu-și foarte politicos cîte un trandafir cu respirație artificială.

Bock și Bis se pot condensa la temperaturi joase, devenind impermeabili și gelatinoși.

moldov

„ S E C O L U L “

Așa l'a numit Victor, heraldul lui blond într'o zi, și așa s'au creiat după amiezele, vacarmul de aur și de funingeni, ceaiurile dansante cu un kilo de alcool fiert, și sînbele lui Petre și Chiș. Godinul cu un braț strîmb de burlane, dirija un frig obscur și o promoroacă era în vorbe, iluminîndule. Treci în frescă : Crinul negru, Chitră, Zebra, Mormona. Nu pare un roman cu nume de aventură ? Și aventura se scria, totuși, pe un cadran din pereți mari. Era pe vremea cînd în cărbune sfinții străluciau. Madone, Codău, Părpălac. Pe o pirostie la geam laptele fierbea, crinii unui poem împărțit în pahare cu bucăți de pîine neagră.

Mîini de abur se ridicau spre cer și o viță veche de scaune umbria arhipelagul ciung de marmoră; răcoarea lui ca un golfstream a trecut prin toală adolescența unor ani cu nimbul care a lăsat pe frunte un cerc roșu de aducere aminte.

Intre gîndaci și pîine, erau cărțile de preț ca niște mlaștini în care brațele se afundau pînă la umăr, căutînd nuferi și corali. Pe farfuria servită o fîntînă arteziană și pe mozaicul rece au rămas ca într'o caldă piață San-Marco, amprentele unui stol de pași, toți sburați pe coif.

După amiezele toride, pe treapta năruită, afară, strada trecea prin noi ca printr'un tub. Știi, Victore, ora 7 seara, cu puhoiul ei de funcționari comerciali, duduiele înamorate din pupilă, țigările amare, cornurile calde și stelele purtate într'un buzunar, inima ca o veșlă îmbrăcată pe dinăuntru, din brocarte și cu nasturi de radium ? Știi, Nesty, întoarcerile noaptea, firmele furate, popasul pe prag? Apăsam de lună ca pe o clanță și intram în casă. Știi și tu, Sașa, și voi toți ceilalți, locul și incinta cotidiană ? Toate vor trebui căutate într'un Pompei nostalgic și sub blocul de sticlă a unui trecut. Intindeți mîinile și mîncați căpșunile acestui jăratec. „Secolul“ n'a rămas decît în suflet.

UNU

Sașa pana și stephan roll în „ultima zi a secolului“

„CAZUL" RIMBAUD

„Les illuminations", deşi contemporane operelor lui Verlaine, oferă încă pămînturi virgine cercetărilor, în timp ce „Sagesse" a trecut de mult chiar în istoria literaturii. In epoca simbolismului, ignorarea lui Rimbaud este un fapt evident: abia dacă se cunosc cele două poeme de mai mică importanţa „Le bateau ivre" sau sonetul vocalelor. Dacă memoria nu mă înşeală, doar Gustave Kahn pare să fi simţit puternica noutate a operii lui Rimbaud, iar Rémy de Gourmont, lăudat pentru cunoaşterea orcărei sensibilităţi noua, scrie numai cîte-va rînduri despre poetul fără care Verlaine poate n'ar fi existat. In timpul din urmă, cînd cultul lui Rimbaud pare să fie mai pronunţat, ceiace se scrie despre el dovedeşte încă o incomprehesiune aproape dureroasă. Exceptînd studiul lui J. Rivière, stricat şi el prin diverse intervenţii catolice, sau cel al lui Claudel complect eronat, mediocritatea lucrărilor asupra lui Rimbaud este exasperantă. Pretutindeni apar „vieţi" ale lui Rimbaud, majoritatea denunţînd o platitudine enormă. Existenţa torturată a poetului pare să fi interesat mai mult decît opera însaşi.

O realitate pedagogica de proporţii extraordinare este desigur viaţa lui V. Hugo: noblete strigătoare la cer. O curiozitate subtilă pentru aşa zişii literaţi sunt existenţele „poeţilor blestemaţi". Dar viaţa lui Rimbaud? Un periculos exemplu. Nu văd în care categorie ar putea intra. Poate dificultatea unei interpretari convenabile ar dovedi interesul cercetarii vieţii lui.

Se acordă „cazului" Rimbaud, dupa majoritatea cercetatorilor o înalta valoare umană. Poetul, care în deplina realizare a geniului său, renunţă pentru totdeauna la poezie din dorinţa unei intensificări desavîrşite a vieţii sub toate aspectele ei, ar constitui o pildă unica. Pentru o energie ridicata la maximum, poezia nu putea fi decît vremelnica ocupaţie. Rimbaud s'a agaţat puţin timp de ea: dorul unor vieţi cât mai felurite l-a trait mai departe. Aspect ultim al desaxatului modern în căutarea echilibrului şi totuş vechiu de cînd lumea. Ne spunea „Faust" altă ceva? Ce-am cîştigat cu Rimbaud faţa de eroul lui Goethe? Hotarît, interpretarea curenta a „cazului" Rimbaud păcatuieşte prin exces de simplicitate.

Mintea omeneasca nu poate concepe o distrugere totala. E în limitele ei să se oprească în faţa nimicului desăvîrşit: ai distrus, să creiezi altaceva în loc. Eternul sfat, eterna lacună a spiritului. Problemă de mare actualitate, deşi cam surprinzatoare pentru o generaţie care cultivă pe Rimbaud. „Aucune doctrine ne nous peut satisfaire; mais l'absence de doctrine nous est un tourment", scrie M. Arland în numele noii generaţii. Curentul dadaist n'ar fi izbutit, tocmai din pricina că urmărea negatia complectă fără posibilitatea unei creaţii înlocuitoare. (Marcel Arland: Essais critiques) — Mi se pare dimpotrivă: mişcarea „dada" n'a reuşit tocmai fiindcă n'a putut face din totul tabula rasa. Un perfect dadaist n'ar fi trebuit să scrie nimic, n'ar fi trebuit să gîndească nimic. —

Pe de altă parte, a atinge creaţiunea perfectă este iarăş o imposibilitate. Intre cele doua extreme forţele ni se joacă pe linia mediocrului.

Senzul existenţei lui Rimbaud sau a lui Lautréamont trebuieşte căutat, cred, în sforţarea supremă către negarea absolută. Cum vrea Rimbaud să parvină spre asemenea culme?

Să încercăm un incediu uriaş, unde să ardem tot ce imbecilitatea genială a omenirii a construit în timp de veacuri; să sfărîmăm idolii, să le distrugem templele, ar fi fost prea pueril şi rezultatul ar fi fost poate protivnic. Prin distrugeri repetate însă, Rimbaud a căutat să ajungă limita extremă. El nu a părăsit poezia de dragul unei acţiuni mai intense, aşa cum se crede. In „Une saison en enfer" o spune precis, mai înainte chiar de a despreţui poezia: *L'action n'est pas la vie, mais une façon de gâcher quelque force, un énervement.* La morale est la faiblesse de la cervelle." De noul fel de viaţă Rimbaud era de mai înainte nu numai sceptic, dar chiar desgustat. Oboseală? Nicidecum.

Nimeni nu a dus atîta timp dur, inflexibil, muşcîndu-şi buzele să nu ţipe o viaţă mai variată, mai neaşteptata. In Sumatra, Jawa, Hamburg, Stockholm, Aden, etc. a parcurs lumea întreagă de frica de a se stabili, de a se regăsi pe el însuşi. Nu i-a fost viaţa aceasta nici uşoară, nici ideal. A fost veşnică evadare spre absolut, conceput de el ca o complectă negare. De altfel şi mobilitatea îndelenicirilor lui după renunţarea la poezie este o dovadă strălucita. Să-şi distrugă treptat, mereu orice manifestare pînă nu-i va rămînea ce distruge, iată chinul întregii lui fiinţe. Şi nu e ceva voit, artificial. E firea lui chiar: .... Quant au bonheur établi, domestique ou non... non, je ne peux pas. Je suis trop dissipé, trop faible. La vie fleurie par le travail, vieille vérité: moi, ma vie n'est pas assez pesante, elle s'envole et flotte au loin au dessus de l'action, ce cher point du monde...."

Pentru stingerea acestui clocot uriaş, nici sinuciderea n'ar fi fost un leac. A iubit oare Rimbaud poezia, acţiunea, viaţa? Nu s'ar putea spune. „Une saison en enfer", atît de bogat în contradicţii, are şi afirmaţii de felul acesta („Esclaves, ne maudissons pas la vie"). Pentru noi este însă o datorie a-i găsi nota predominantă din şirul de contradicţii inevitabile unei personalităţi atît de complexe. O mie de vieţi nu i-ar fi ajuns, căci iubea ceva mai presus decît viaţa: absolutul, fie ca l-a căutat în senzul negării totale, fie ca l-ar fi căutat altfel.

Pentru exprimarea setei acesteia veşnice, a găsit accente admirabile:

„Sur les routes, par les nuits d'hiver, sans gîte, sans habits, sans pain, une voix étreignait mon cœur: Faiblesse ou force: te voilà, c'est la force. Tu ne sais ni où tu vas, ni pourquoi tu vas: entre partout, réponds à tout. On ne te tueras pas, pas plus que si tu étais cadavre. — Au matin j'avais le regard si perdu et la contenance si morte que ceux que j'ai rencontré *ne m'ont peut-être pas vu.* Sau extazul:

„Du même désert, à la même nuit, toujours mes yeux las se réveillent à l'étoile d'argent, toujours, sans que s'émeuvent les Rois mages de la vie, le cœur, l'âme, l'esprit. Quand irons-nous par delà les grèves et les monts saluer la naissance du travail nouveau, la fuite des tyrans et des démons, la fin de la superstition, adorer les premiers? — Nöel sur la terre.

Şi-a atins Rimbaud scopul? Desigur nu. Viaţa lui reprezintă numai pasul ultim în căutarea absolutului. Negarea complecta prin distrugere mereu repetată n'a atins'o nici Rimbaud, cum n'au atins'o nici alţii, altfel. Puterea tradiţiei era prea mare, prea apăsa greu. Prea mult se număra poetul printre stramoşii lui gali care aveau „l'œil bleu blanc, le cervelle étroite et la maladresse dans la lutte.... Je suis de race inférieure de toute éternité"... Sbaterile lui contra unei tradiţii absurde sînt mai mult decît tragice. El a mers, poate mai departe decît alţii dinaintea lui.

Dacă încercarea sa depăşeşte umanul, căderea sa în schimb este prea omenească. Lupta între cer şi pămînt cîştigă de altfel în frumuseţe. al. dimitriu-păuşeşti

a c v a r i u m

DOUĂ DANSATOARE. Şi totuşi *Sarah Osnat Halewy* nu e o dansatoare. E un miraj pe care atunci cînd sufletul crede că l'a prins, se volatilizează. Dispare prin degetele ei lungi, fluidificate, dispare în ochii plini de melancolia deşerturilor cu oaze mult dorite. Sînt în tristeţea ochilor Sarei revărsate toate draperiile negre ale neliniştii semite, toate melodiile monotone arabe. O durere se înguie în fiecara încovoiere a bustului spre cerul plin de Jehova şi parcă aştepţi să se întîmple o minune. Minunea cerută în cuvinte pe cari le înţelegi deşi sînt plînse într'o limbă pe cari atunci întîia oară ai auzit. E o inspiraţă care fascinează din secunda în care capul şi pleoapele se apleacă subit semnalizînd primul acord şi pînă dincolo de culise cînd mîinile şi cîntecul Yemenitei au rămas să te mîngîie dureros pe dinăuntrul coastelor.

Doamna *Floria Capsali* este tehnică, stil şi sugestie. Dar interpretarea modernilor Ravel, Erik Satie, Skriabine cere şi fantezie: Domnia-sa a colaborat sufleteşte sintetizînd pentru fiecare tact, pentru fiecare frază o imagine plastică, un colan de imagini euritmice.

Aripile „Păsării triste" continuă să filfîie obosite şi cînd se apleacă frînt, capul ei înseamnă o pecete de durere pe fiecare spectator.

Deşi programul recitatului a fost acelaş la care D-na Floria Capsali ne-a invitat şi în alţi ani, 'am urmărit cu aceiaş încîntare emoţională. Secretul ? E al acestei poetese a dansului.

ÎNTR'UN oraş american un poliţist şi un prefect au soluţionat un diferend între ei cam în felul următor:

Au pus mîna unul pe umărul celuilalt şi cu cealaltă rămasă liberă, ţinînd cîte un revolver s'au ciuruit de gloanţe pînă s'au exterminat.

Teribilii yankei au scris cu viaţa lor, în vid, un gest ca un poem. Prin trupurile lor găurite vor trece viermii albi ca o coroană de lauri postumi şi poemul lor nu-l va putea recenza nici un critic savant şi nu-l va putea nimeni recita, declama, etc. (sic!) — în saloanele artistice — cucoanelor cu subţiorile asudate.

Şi-mi reamintesc, cu prilejul lor, de eroul real al unui roman rusesc, unde într'o luptă cu un adversar care-l străpunge cu lancea, eroul înaintează în lancea lui, cu corpul său, pentru a-l putea ajunge ca să-i reteze capul.

A MURIT Charles Couyba fost fost fost ministru, deputat, director al artelor decorative, fost poetul simbolist Maurice Boukay (eclipsat imediat de contimporanii cari i-au prefaţat romanţele. Verlaine, Sulby-Prudhomme) şi fost autorul unei poezii traduse la noi de Ion Minulescu:

J'aime ton coeur inhumain,
Tu me trahiras demain...
Mais ce soir je l'aurais toute!

O. E. D.

CU FIECARE număr nou *Vraja* (anul II, nr 15) creşte ca undele concentrice spre sensibilitatea noastră. V. Carianopol. I. Gh. Tărbescu şi I. N. Copoiu iscălesc trei coloane *pentru locul rămas alb* din precedentul *Unu* şi în cari zigzagheză printre imagini şi poem fluidul comprehesiunii.

V. Carianopol publică şi un *Expozeu* în care

frunzele cădeau ca notele unei
simfonii de Bethowen.

Mirosea impenetrabil a fum ignorant.
M'am deşteptat rîzînd.
Tristan Tzara
arsese actul de naştere al pămîntului...

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII REGELE FERDINAND I CLUJ

saşa **pană**

INCANTAŢII Poeme de Ion Pillat şi Ilarie Voronca. Editura Cultura Naţională — 1931.

E ultima carte a lui Voronca nevoit să recurgă la colaborarea este care îl neliniştea. Trebuia succesul avut în palmă ca o zaharica. Trebuia o izbutire, melcul pus pe zimţii monetelor să scrie o nouă şi avuabilă şiră a spinării. Lipsia undeva în carnea transparentă a cîntăreţului grinda transversală. Şi a trecut îndărăt la cutia cu grimoane, în vestiarul cu costume zornăitoare — Şi-a reapărut. Aplauzele sînt unanime. Mahalalele au venit în păr, s'au scos la uşi prapuri multicolore şi în aier fumegau miezii frezaţi pe grătare publice. Să vie toţi să muşte din carnea poetului. Să vie toţi să scoată din mîna lui un deget şi să-l privească în zare. Ce procesiuni de zîne, ce chiote şi ca'alcade şi în unghie ca în aquarium peştii cei mai minunaţi. Fîntîna e o lacrimă şi'n lacrimă a rămas umil, cerşetorul orb îngenunchiat.

Să plîngem cu el Să plîngem cavalerul care şi-a perdut plaţoşa şi calul a strivit în potcoave chivăra. Să plîngem glanda tînără a poetului grefată pe trupul vetust al unei poezii scoase din cutia de pălării a bunicii. Şă plîngem de două ori că bunica e veche de toţ pe undeva în marmare unde a cîntat şi Duiliu Zamfirescu. Secreţia lui tînără să o vedem cum face zbîrcituri căznindu-se să întindă o piele mumificată. Oasele lui noi scîrţîie întîlnind încheieturile bolnave şi inima îsi comprimă bătăile izbind coastele friabile. Nu-i nimic. Încetul cu încetul tinereţea se va adapta azilului precoce şi se va simţi bine sub comprese, împletind acrostihuri şi asonanţe. Regimul alexandrinului va prinde bine, ca un brîu şalelor coxalgice, supa de legume şi de iambii de morcovi şi endecasilabi e bună stomacului cu post şi penitenţă. Nombrilul a căzut în genunchi, fruntea în botul pantofilor, cheile genitale nu se mai potrivesc niciunei uşi — uşile toate sînt deschise, ferestrele cu perdelele cărunte şi mobilele în cîrje. Apartamentul a luat focul sîngelui. Fîntînile arteziene în brichetă nu mai ţîşnesc. Treci prin sufrageria cu tabloul reprezentînd un pepene verde în felii, cu bufetul masiv ca un luptător înmărmurit şi vitrina cu tacîmuri ca o meduză cu ochii de argint te invită. Dormitorul cu perini moi, Salonul cu pian şi musafiri nu te-au părăsit încă. Sîngele apă nu se face. Va trebui să rămîi un burghez al lor pînă şi în poem. Trebuia transferat apartamentul Poezia cu sufragerie, dormitor şi salonaş. Aşa ţi-ai putut relua vizite. Ce de sindrofie literară, pe undeva, duminica ; aşa vei reuşi să fi ales membru la S. S. R. (societatea senililor romîni) şi vei fi şi premiat. Ce frumos îţi va veni pamblica mov pe frunte, vindecînd migrena unei ambiţii ; cum se vor scumpi, pe loc, autografele tale. Nu te vor respinge ca în anul trecut cu 15 voturi. Prea erai fînc şi prea nu-ţi perdeai respiraţia urcînd cele 20 de trepte pînă la sala electoare. Vei da fără grijă lui Zarifopol cartea şi te va înţelege fiincă eşti mai genial ca „Jammes" ; îl 'vei putea elogia pe Pillat pe Perpessicius şi alle condeie cu chelie şi cu testiculele ca unele nuci sece şi-ţi vor răspunde cu o reverenţă pînă în cerneală.

Nu ţi-aşi fi spus alîtea lucruri dacă n'aşi fi ştiut că înapoierea ta ai făcut-o voit şi lucid. Ai lucrat sistematic pentru dînsa. Ai fi vrut să fi şi cu noi şi ceilalţi. Şi ai reuşit admirabil să fi fără nici unul. Ca un adevărat poet. O neliniştе ţi-ai plasat-o în tot sistemul acesta şi a rămas poezia fără foc sub pirostii, pata morfolită pentru gingiile vitrege şi caduce. Experienţa cu ultimul volum te va aduce înapoi ? Experienţa cu grefa, te va mai putea cîndva reda corpului tînăr ? Aşteptăm ? De ce n'ai semnat acest volum Ilarie Voroncof ? De ce ?

Unu nu-şi perde încă tinereţea, *Unu* mai poate duce pe umeri cetăţile de jar şi dinţii lui sunt toţi în vîrful degetelor, fără reticenţe fără orgolii, fără compromisuri.

CUNOAŞTEM pe acei cîţiva adolescenţi din pagina doua a Faşi le oferim din sîngele nostru o tuică li cunoaştem. Şi-i vedem trecînd cu coiful prin bronz, ascuţindu-şi o pană pe fesele tari ale tinereţii, plini de o emulaţie şi o înţelegere limitrofă cu noi. Îi ştim umili pe lîngă şuba lui Ion Vinea care ştie să spuie că au băieţii „expedientele lor". Merci! Alibiul nu e deloc bizantin. Jovanache, Jovanache, şi ai putea chiar, din ugerul tău ocult de monete să le laşi în palmă, să le cadă cîte o monetă cu zimţi cum sînt ochii îngerilor din poemele tale — să-şi cumpere şi ei băieţii, mănuşi pentru mîinile lor reci cari nu ştiu să se încălzească între serviciile de presă ale minciunii şi politicei oportuniste. **roll**

unu anul IV nr. 41 decembrie 1931 ▪ apare în prima duminică a fiecărei luni : ▪ girant responsabil semnatarul fiecărui articol ▪ Lei 5

studio grafic „Steaua Artei" b-dul Maria. 2